

June 14, 1967
**T. Zhivkov's Report at the Bulgarian Plenary Meeting on
the Middle East**

Citation:

"T. Zhivkov's Report at the Bulgarian Plenary Meeting on the Middle East," June 14, 1967, History and Public Policy Program Digital Archive, Central State Archive, Sofia, Fond 1-B, Record 34, File 59. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/113228>

Summary:

Zhivkov presents the BCP position on the Six-Day War.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

- English Translation
- Scan of Original Document

**MEETING MINUTES
OF THE PLENARY SESSION OF THE CENTRAL COMMITTEE OF THE BULGARIAN
COMMUNIST PARTY**

14 June 1967 / 11:00 A.M. /

CHAIRMAN STANKO TODOROV [1]:

Comrades, I open the session of the Central Committee.

There is only one item on the agenda:

Information on the events in the Middle East.

Are there any other suggestions?

- None.

I would like to ask the comrades, who agree to this agenda, to vote.

Comrade Todor Zhivkov [2] has the floor.

TODOR ZHIVKOV:

Comrades, we are unable to make a comprehensive analysis of everything that has happened recently in the eastern Arab countries because the crisis has not yet been overcome. Apparently, at some point such an analysis will have to be made with regard to our future military, strategic, political, economic, and other moves.

Our task today is to inform the Central Committee about the recent developments in the eastern Arab states, to present the line which the Politburo followed during these days, and to coordinate with the Central Committee the future actions of our country and Party in connection with these developments.

We cannot avoid the fact that the Arab armies were defeated only within several days. A total defeat and removal of the progressive regimes in the region was spared thanks to the energetic intervention of the Soviet Union, the European socialist countries and the communist parties.

How did it happen that the armies of the Arab states were defeated only within few days? Some find explanation in the notion that the Israeli army was much better equipped than the Arab armies. This is not true. At the time when the war started, the balance of powers - both political and military - was either equal or in favor of the Arab countries. As you all know, on the eve of the Israeli aggression certain unity was achieved between the Arab states, even though they are usually divided on a number of different issues. As for the quality and quantity of the weapons, the Arab armies' equipment was better or at least comparable to that of the Israelis. In terms of mechanized units - tanks, artillery, fighter jets - both sides were equal. The quality of Arab equipment however surpassed that of the Israelis. The Arab infantry units also outnumbered those of Israel.

Then what were the reasons for the defeat of the Arab armies?

First, the Arab states and especially the United Arab Republic (UAR) grossly overestimated their own capabilities and underestimated the Israeli forces. Both UAR and Syria carried out the military mobilization extremely slowly. Syria assembled only four out of the eight units that it could and, according to the initial plan, should have mobilized. In addition, even those four units were prepared very slowly. Also, the Arab units were not deployed properly and in timely fashion.

Second, the Arab armies were ill-prepared. They were not fully trained into the use of the Soviet weapons that they have been receiving for the last several years.

The war exposed the lack of preparedness in the government and military command, the lack of military coordination, and so forth.

We should mention however that the Chinese prodding, so to say, played a certain role in the overly self-confident and wrong actions taken by the UAR and the other Arab states. Chou Enlai's [3] address to Nasser [4] made the headlines of the Chinese press. All the articles praising the Arab states and their certain victory over Israel and the imperialists were always on the front pages. The meetings between Nasser and Chinese Ambassador also made headlines.

Third, the Arab nationalism played a significant role in the overwhelming defeat of the Arab armies. Once again, the events revealed that where nationalism reigns supreme nothing good could be expected.

Nationalism gives rise to adventurous acts, underestimation of enemy's powers and overestimation of one's own capabilities. It breeds inadequate, hasty, and unwise decisions. This is more or less what happened with the Arab states and especially with UAR, since it was the organizational center of the war.

How did the Arab nationalism play out? As you well know, the Arab leadership declared a holy war for the complete destruction of Israel and the Israeli people, even though they were warned that such a step is not only incompatible with our core values but is also unrealistic for the present situation. Despite our warnings, they called for a holy war against Israel. This had a very negative effect on the efforts to swing the world public to a more favorable position towards the Arab people. The Arab leaders did not coordinate with the Soviets or with us most of their actions before and during the conflict, as was the case with the blockade of the Akaba Bay and the Suez Canal. They reported on a number of actions only after those have already been taken.

What was Israel's situation? After serious political preparations, Israel, together with the US and Great Britain, treacherously attacked. Employing lies and dirty tricks they tried to deceive the Arab people. As it is well known, just hours before the attack the Israeli Minister of Defense Moshe Dayan [5] assured that there would be no military attack and that diplomacy would be left at work. Apparently, at the very same moment there was an order for the air force to launch an attack. All evidence suggests that, Israel's treacherous act, conducted without waiting for the decision of the Security Council, where the question was put on the agenda, was in preparation for a long time with the direct assistance of the U.S. and Britain. Recent reports indicate that Israel has dramatically increased its air force, and is likely to have received professional jet pilots (of Jewish origin) from Britain and the US. Israel turned out to be better prepared and with a better trained army. Unlike the Arabs, Jews are literate. In addition, the Israeli applied very suitable, scientifically-proven military strategy. They actually used the lessons learned from the WW II – surprise attacks and concentrated blows in one direction – strategies employed by the Soviet High Command to defeat Hitler's army. Attacking by surprise, they managed to destroy over 70% UAR's Air Force directly on the ground. At that time, UAR's level of alert was three – meaning that pilots were allowed to sleep at home.

Gen. IVAN MIHAILOV:
And to pray in the mosques.

TODOR ZHIVKOV:
With the surprise attack the Israelis destroyed most of UAR's Air Force. Then they launched attack on a broad front on the Sinai Peninsula and in Jordan. They knew that the Jordanian army is quite weak. It basically consists of only 12,000 troops, trained not to fight wars but to protect King

Hussein. The Israelis crushed them in a few hours. After dealing the main blow on UAR, they regrouped their air force and attacked Syria.

We do not know how other people assessed this war, but we, the members of the Politburo, knew from the very beginning that Israel would win. I provided Tito [6] with our assessment. He reacted nervously and repeatedly voiced his disagreement with me, saying that he was very optimistic about Arab countries' capabilities. However, to us it was clear that if we fail to provide assistance, the army of the UAR would be defeated. Unfortunately, the subsequent events surpassed even my own pessimistic expectations. Since UAR's army was defeated very early on, the Israelis only had to cover the distance. The fact that the Israeli army was advancing about 60 kilometers per day shows that UAR had been defeated in the first couple of hours.

What is the right assessment of this war? Apparently, we cannot consider it an isolated event – it is not simply a war between Israel and the Arab states. It is clearly a part of the struggle between the forces of socialism and the forces of imperialism – a struggle for control over the region.

The Arab East is a region of great political, strategic and economic significance. This region connects three continents - Europe, Asia and Africa. The main transportation lines between these three continents by sea, land and air pass through this region. The Suez Canal is of great economic and strategic importance and brings enormous profits to the imperialists. It makes sea transportation 40% cheaper and cuts the duration sailing with 14-16 days. The significance of this region is even greater, considering its abundant natural resources. The Middle East owns 60% of the world oil reserves and produces more than 470 million of tons of oil per annum, i.e. more than a third of the oil production in the capitalist world. The Middle East supplies 80% of the oil for the Western Europe and about 90% of the oil used for the war in Vietnam. This is why the control of the Middle East is a life-and-death struggle for the imperialists. Britain established powerful military bases in Cyprus, Malta and Aden and the Americans established their own – in Libya and Turkey. They also retained their privilege to use the military bases in Saudi Arabia in case of war. The Sixth US Fleet deployed in the region is often used to intimidate the Middle Eastern peoples.

With the creation of the state of Israel, the imperialists, supported by the Israeli bourgeoisie, managed to subjugate Israel to their own political and strategic agenda. Actually, the Israeli people became a pawn in the realization of the infernal plans of the American, British, and French imperialists. They are supplying Israel with weapons, transforming it into a militaristic state with a modern army, militaristic economy and widespread chauvinistic and nationalistic feelings. Regaining of the Land of Israel has become a national goal of the state of Israel. Furthermore, the imperialists deliberately leave some of the main issues in the region unresolved, as for example the problem of the exploitation of the Jordan River or the Palestinian refugee problem, in order to keep the tension between Israel and the Arab states.

As you are well aware, Israel took part in all military campaigns of the American imperialists in the region. Israel acted treacherously during the Suez crisis and now is directly involved into the plans of the American and British imperialists to wage these plundering raids. These are the main forces behind the policy of the imperialists, and especially of the American imperialists, for the the Middle East.

Which are the progressive forces and progressive trends? A powerful national-liberation movement is developing in the Arab world. The reactionary monarchy in Egypt was deposed and the Suez Canal was nationalized. The reactionary regime in Iraq was also overthrown and the country left the Baghdad Pact. The French imperialism suffered heavy blow in Algeria. The feudal-like regime in Yemen gave way to a republic. The Syrian government also joined the anti-imperialist forces. The struggle against the British colonialists in the South Arab Emirates intensified. The struggle for socio-economic and political reforms moved into Jordan, Saudi Arabia, Libya and other Arab states

that are still governed by reactionary regimes. The powerful national revolutionary movement, supported by the Soviet Union and the other socialist countries, poses a serious threat to the imperialists who might lose control over the region in the near future. Consequently, the most aggressive imperialistic forces tried to launch counteroffensive in the Arab world in order to tip off the balance of powers in their favor.

They set out to unite the Arab reactionaries – the wealthiest bourgeoisie, feudal aristocracy and landowners. Through military and other assistance to countries such as Libya, Saudi Arabia, Jordan, Morocco and Tunisia, they tried to create the so-called “Islamic Pact” whose purpose was to attack and overthrow the progressive Arab regimes, especially that of the UAR. The Islamic Pact, as you know, has failed.

In the meanwhile, the imperialists began exerting pressure upon the Arab republics quite openly. Today it is widely acknowledged that the war of the Yemeni royalists against the Republic of Yemen has been supported by the Saudi Arabia and directly financed by the US and Great Britain for many years. The UAR assists the Republican army of Yemen with a 60,000 troops. Lately the imperialists have been constantly launching hostilities against Syria. On 7 April 1967 they even bombed Damascus. There they try to capitalize on the lack of popular support to the ruling Ba'ath party, whose members come mostly from the military. The Ba'athists have refused to cooperate with the Syrian Communist Party, even though they have already had one of its members in the government. It was only at the eve of the war that direct communication between the two parties was established.

Since all these efforts failed to produce any results, the imperialists prodded Israel to attack. What did they pursue through the war?

First, Israel's role was to quickly conquer as much territory as possible using the blitzkrieg strategy. Apparently, the imperialists were well aware of the Arab countries' real capabilities. This enabled Israel to consolidate its position as the major political and military power in the region and consequently, to play power politics during the negotiations with the Arabs.

Second, the imperialists intended to overthrow the progressive Arab regimes, especially those in UAR, Syria and Algeria; to set up bases for the new colonization of the Arab East and thus to offset the balance of powers in that region. They wanted to put the Arab states under complete control and to turn them into a launching pad against the Soviet Union and the rest of the socialist countries.

Considering a number of factors, such as the enormous strategic, military and political importance of the Arab East, its relative proximity to Bulgaria and the Soviet Union, as well as our consistent policy of anti-colonialism and anti-imperialism, we, together with the Soviet Union and the other Warsaw Pact countries, provide persistent support to the national liberation movements of the Arab world. The broad Soviet assistance in the political, economic, and diplomatic field is especially significant.

What exactly is our assistance?

During the Israeli crisis, the Soviet Union coordinated its moves with us and the rest of the Warsaw Pact members. It launched large-scale diplomatic activities and exerted great effort to subdue the fires of war through the Security Council. The Soviet leadership directly addressed the American

and British imperialists, including Lyndon Johnson [7], and had conversations with De Gaulle [8] and the Arab leaders.

After it became clear that all diplomatic and political means were exhausted, the Soviet Union organized the Moscow Meeting, which adopted a declaration explicitly warning the Israeli aggressors. The declaration was followed by the rupture of diplomatic relations between the European socialist countries and Israel. Clearly, [the Israelis] got the meaning of all these decisive measures and terminated the hostilities within several hours.

The declaration was widely discussed in the press in America and Western Europe. It not only received broad support and inspired enthusiasm in the Arab states, but also raised the international prestige of the Soviet Union and the other socialist countries.

Comrades, we are facing a very important stage in this ongoing struggle. Clearly, the imperialists will try to take advantage of Israel's military successes to strengthen it as a country and to consolidate their military, economic and political position in the Arab East. They will also try to instigate conflicts among the Arab states and to keep them weak in order to successfully play the power politics and to achieve their ultimate goal - the overthrow of the progressive regimes of the UAR, Syria and Algeria.

We are heading for a tough battle in the UN. You know that the Soviet Union proposed convocation of extraordinary session of the General Assembly with regard to the new situation in the Middle East. We insist on full withdrawal of the aggressor's troops to the lines of the 1949 truce, i.e. within Israeli pre-war boundaries. The problem of the Suez Canal, as many other problems, will most probably be raised again. The Americans and the British will try to prevent us from securing a majority in the GA. However in our political and diplomatic activities our main objective must be the immediate withdrawal of the aggressor's troops to the 1949 truce lines. Certainly, this will depend to a great extent on the Arab countries' behavior.

What are the current objectives of the imperialists?

1. To provoke clashes between Israel and the Arab states.
2. To incite conflicts between the Arab states and their only true friends and supporters - the Soviet Union and the other socialist countries.

Actually, such a hostile campaign has already been launched in the UAR, among many other Arab states. On the one hand, this campaign overstates the internal disagreements and blames the defeat on Nasser; on the other, it tries to discredit the Soviet Union and the other socialist countries, suggesting that in the critical moment we failed to support the Arabs and thus betrayed their cause.

We must persuade the Arab leaders that such campaigns are hurting their struggle and advance the agenda of the imperialists. Over the last few days, however, the situation has improved. Nasser interfered and the hostile campaign in the UAR has been terminated. An article from today's papers speaks favorably about the Soviet Union and argues that the biggest socialist country is in fact a close ally of the Arab states. The Soviet comrades also had a conversation on that matter with Boumedienne [9].

For the time being, we have the ability to ward off these imperialist attempts to incite conflicts between the Arab states and to instigate anti-Soviet hysteria.

Our second task is to secure unity among the Arab people and, more importantly, among the Arab leaders. This will not only help them overcome the negative consequences of the war with Israel but will also help suppress the anti-Soviet campaign. Their unity will enable us to coordinate our future steps on the international arena and in organizations such as the UN.

Comrades, I would like also to inform you about Politburo's activities during those fateful days. You all know that People's Republic of Bulgaria follows a policy of friendship and broad support for the Arab states and the national liberation movement in the Arab East. We maintain active diplomatic and trade relations with the majority of these countries and provide them with economic and military aid as much as our capacity allows. Due to our diplomatic, political, and economic activities in this region so important for Bulgaria, the prestige of our country increased considerably. All of this continues to work favorably for us. During the aggression Politburo held daily sessions. We used to review the latest events, exchange opinions and passed initiatives. We stayed in a constant contact with the Communist Party of the Soviet Union, with the Soviet High Command and with the High Command of the Warsaw Pact. We talked to Comrade Brezhnev every day. Basically, all our decisions concerning our international and domestic policy were made after consultations with the Soviet Union and the other Warsaw Pact members. We also stayed in contact and coordinated a number of issues with Nasser.

Our recent visit to Yugoslavia was also part of the consultation process. It was obvious, that the planned visit of the official BCP and Government delegation would be impossible considering the fact that the war had already started. We decided to go in order to conduct talks precisely on the crisis in the Middle East. Our visit was successful in this regard. Actually, most of our talks were focused on the events in the Middle East. As you know from the Press release, Tito and I had a special meeting and we openly discussed the unfolding events. I am glad to report that we reached an agreement regarding our assessment of the situation and our future steps.

[Source. Archive of the Bulgarian Communist Party, Fond 1, Record 34, File 59. Document obtained by Dr. Jordan Baev; translated and edited by Dr. Momchil Metodiev and Kalin Kanchev]

[1]Todorov, Stanko (1920 B 1996) - Member of Politburo CC BCP (1962-1988), Deputy Prime Minister (1962-1971), Prime Minister (1971-1981), Chairman of the Bulgarian Parliament (1981-1989).

[2]Zhivkov, Todor (1911 - 1998) First Secretary (1954 B 1981), Secretary General (1981 - 1989) of the CC BCP, Prime Minister (1962 - 1971), Chairman of the State Council of Bulgaria (1971 - 1989). Under home arrest (1990 - 1996).

[3]Chou Enlai (1889 1976) - Prime minister of PR of China (1949 1976).

[4]Nasser, Gammal Abdel (1918 1970) - Prime minister (1954 1956), and President (1956 1958) of Egypt and President of the United Arab Republic (1958 - 1970).

[5]Dayan, Moshe (1915 1981) - Defense Minister (1967 - 1974), and foreign minister (1977 - 1979) of Israel

[6]Tito, Josip Broz (1892-1980) Secretary General of the Yugoslav Communist Party (1937-1980), President of Yugoslavia (1953 - 1980).

[7]Johnson, Lindon B. (1908-1973) - The 36th President of the United States (1963-1969)

[8]De Gaulle, Gen. Charles Andre Joseph Marie (1890 1970) - Prime Minister of the provisional government (1944 1946), Prime Minister (1958), and President (1959 1969) of France.

[9]Boumedienne, Houari [Mohammed Ben Brahim Boukharouba] (1927 - 1978) One of the leaders of FLN, Defense Minister (1962 - 1965), and President (1965 - 1978) of Algeria.

П Л Е Н У М

НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА
КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

14 юни 1967 г.

/11 часа/

ПРЕДС. СТАНКО ТОДОРОВ: Другари, откривам заседанието на Централния комитет. Предлага се за дневен ред една единствена точка:

Информация за събитията в Близкия изток. Има ли други предложения? - Няма. Моля другарите, които са съгласни с този дневен ред, да гласуват.

Има думата др. Тодор Живков.

ТОДОР ЖИВКОВ: Другари, сега не можем да направим всеостранен анализ на всичко, което се случи в последно време в Арабския изток, тъй като кризата все още не е преодоляна. Очевидно първо ще трябва да се прави такъв анализ с оглед нашите бъдещи военни, стратегически, политически, икономически и т.н. ходове.

Нашата задача сега е да информираме Централния комитет за събитията в Близкия изток, да изложим линията, която Политбюро следваше през тези дни, и да съгласуваме с Централния комитет бъдещите ходове на нашата държава и партия във връзка с тези събития.

Не можем да не отбележим факта, че само за няколко дни арабските армии бяха разгромени. Не се стигна до пълен разгром и до ликвидиране на прогресивните режими благодарение енергичната намеса преди всичко на Съветския съюз, на европейските социалистически страни, на комунистическите партии.

Как така се случи, че само за няколко дни армиите на арабските страни бяха разгромени? Някои търсят обяснение в обстоятелството, че израелската армия била много по-добре въоръжена от армиите на арабските страни. Това не е вярно. В часовете на избухване на войната съотношението на силите – и политическо, и военно – беше или уравновесено, или в полза на арабските страни. Както знаете, в навечерието на агресията на Израел се осъществи известна сплотеност на арабските страни срещу израелския шественик, независимо че между много арабски страни съществуват големи противоречия. /Въобще в този район съществуват много големи противоречия/. По отношение на количеството и качеството на въоръжението армиите на арабските страни имаха превъзходство или поне бяха изравнени с въоръжението на израелската армия. Шо механизирани средства – танкове, артилерия, военни самолети – силите почти бяха изравнени, а в качествено отношение това, което притежаваха арабските страни, превъзхождаше това, което притежаваше Израел. Сухопътните войски на арабските страни превъзхождаха по численост сухопътната армия на Израел.

И все пак кои са причините за поражението на арабските армии?

Първо. Надценяването на собствените сили от страна на арабските страни и преди всичко на ОАР и подценяване силите на Израел. Много бавно се извърши мобилизацията на войските на ОАР и на Сирия. Даже Сирия от 8 съединения, които реално можеше и по план трябваше да мобилизира, мобилизира само 4, Освен това мобилизацията стана бавно. Не бяха своевременно съсредоточени и правилно развърнати войсковите съединения на арабските страни.

Второ. Армиите на арабските страни не са подготвени, не е овладяно напълно оръжието, с което Съветският съюз ги снабди през последните години.

Войната показва неподготвеността на държавното и военно командване на ОАР и другите арабски страни, липса на военна координация и т.н.

Трябва да кажем, че определена роля за самонадеяността и за неправилните действия и ходове на ОАР и на другите арабски страни изигра, така да се каже, подкокоросването на китайците. Приветствието на Чжоу Ен-лай до Насър и другите арабски страни беше напечатано на първите страници на техния печат. Всичко, което се пишеше в полза на арабските страни и тяхната сигурна победа над Израел и империализма, беше печатано винаги на първите страници. Срещите на китайския посланик с Насър също се съобщаваха на първите страници.

Трето. Голяма роля за поражението и разгрома на арабските армии изигра арабският национализъм. И този път събитията показаха; че там, където господствува национализмът, нищо добро не може да се очаква, стига се до авантюри, до подценяване силите на врага и надценяване на собствените сили, до предприемане на неудачни, необмислени, немъдри ходове. Подобно нещо се случи сега с ОАР и другите арабски страни, но главно с ОАР, тъй като тя е организационният център на войната.

В какво се прояви арабският национализъм? Както знаете, държавните ръководства на ОАР и на другите страни издигнаха лозунга за свещена война, за унищожаване на Израел и на израелския народ, въпреки че бяха предупредени, че такава задача противоречи на нашите принципи, че тя е нераална в тази обстановка. Независимо от това те в името на този лозунг призоваха арабските народи на война с Израел. Това оказа отрицателно влияние върху мобилизирането на световното обществено мнение, на обществените сили в света в полза на арабските народи. Повече от своите действия до конфликта и по време на конфликта, какъвто е случаят с блокирането на залива Акаба и Суецкия канал, арабските лидери не съгласуваха със Съветския съюз и с нас. Съобщаваха за редица мероприятия след като са ги провели.

В какво положение беше Израел? Израел извърши огромна предварителна политическа подготовка, а след това вероломно нападна с прякото участие на САЩ и Англия. Те приложиха голяма хитрост и всевъзможни лъжи с оглед да заблудят арабските народи. Известно е например, че само няколко часа преди нападението министърът на отбраната на Израел Моше Даян излезе с изявление, че не предстои военно нападение, нека да поработи дипломатията. Очевидно в същия момент е имало заповед военновъздушните сили да извършат нападение. По всичко личи, както вече подчертах, че това вероломно нападение на Израел - без да бъде изчакано решението на Съвета за сигурност, тъй като въпросът беше поставен за обсъждане там - е подготвяно дълго време с пряката помощ на САЩ и Англия. Последните данни говорят, че те са увеличили извънредно много военновъздушните сили и вероятно са прехвърлили от Англия и Америка летци от еврейски произход. Израел се оказа по-добре подготвен, с по-добре обучена армия. Евреите са грамотни, арабите са неграмотни. Освен това израелците приложиха много удачна военна тактика, поставена на научна основа. Те използваха опита от Втората световна война - внезапното нападение, а също така и метода за разгромяване на хитлеристката армия, прилаган от съветското командване - концентриран удар в дадено направление. Както знаете, те нападнаха внезапно, унищожиха 70 на сто от авиацията на ОАР, която се намиреше на летищата. В това време военновъздушните сили на ОАР са имали готовност № 3, което значи, че пилотите могат да спят по домовете си.

ИВАН МИХАЙЛОВ: И да се молят в джамиите.

ТОДОР ЖИВКОВ: С внезапното нападение израелците унищожиха основните военновъздушни сили на ОАР. След това развърнаха концентрирано нападение на Синайския полуостров и в Йордания. Знаеха, че армията на Йордания е слаба. Фактически тя е от 12 000 души. Това е гвардия, предназначена не да воюва, а да охранява крал Хусейн. Те за няколко часа я разгромиха.

След нанасяне главния удар срещу ОАР, те прегрупираха своите военновъздушни сили и извършиха нападение над Сирия.

Ние не знаем кой как е оценявал, какви ще бъдат резултатите от тази война, но членовете на Политбюро още с избухването на войната оценихме, че Израел ще победи. Същата оценка аз изложих пред Тито. Той я посрещна много нервно и на три пъти прави заявление, че не е съгласен с моята оценка и че е оптимист по отношение възможностите на армиите на Арабския изток. За нас беше ясно, че ако не се окаже незабавно решителна помощ от наша страна, армията на ОАР ще бъде разгромена. Но събитията надхвърлиха и моите песимистични оценки, тъй като по същество армията беше разгромена в първите часове, а след това предстоеше преодоляване на разстояния от страна на израелската армия. Фактът, че израелската армия е напредвала по 60 км на ден говори, че армията на ОАР е разгромена още в първите часове на войната.

Как следва да се оценява войната в Арабския изток? Очевидно ние не можем да я разглеждаме като частично събитие, като война между Израел и арабските страни. За нас е ясно, че това е борба между силите на социализма и силите на империализма, борба за овладяване на този район.

Арабският изток има огромно политическо, стратегическо и икономическо значение. Това е район, който съединява три континента - Европа, Азия и Африка. През него минават главните транспортни артерии - морски, сухопътни и военновъздушни - и съобщителни линии, които свързват тези три континента. Суецкият канал има огромно икономическо и стратегическо значение и носи големи изгоди на империалистическия свят. Той поевтинява водния транспорт с 40% и намалява времетраенето с 14-16 дни. Голямо значение този район придобива и поради огромните си богатства. В Близкия изток се намират 60% от световните запаси на петрол и годишно се произвеждат над 470 млн. тона, т.е. повече от една трета от цялото производство в капиталистическия свят.

Близкоизточният петрол задоволява 80% от потребностите на капиталистическа Европа. От Близкия изток САЩ доставят 90 на сто от петрола, необходим за войната във Виетнам. Затова империалистите там водят борба на живот и смърт. Великобритания създаде мощни бази в Кипър, Малта, Аден, а американците - в Либия и Турция. Те си запазиха правото в случай на война да използват бази в Саудитска Арабия. Шестият американски флот се намира също в този район и служи като средство за натиск върху близкоизточните народи.

Империалистите, възползвайки се от създаването на израелската държава, успеха с помощта на израелската буржоазия да обвържат напълно Израел със своите политически и стратегически задачи. Фактически израелският народ стана разменна монета на пъклените планове на американските, английските и френските империалисти. Те въоръжават Израел и помагат той да се изгради като милитаристична държава, със съвременна армия, с милитаристична икономика, с насаждане и развихряне на шовинистичен националистически дух. Главният идеал на Израел е да завземе "древните еврейски земи". Освен това империалистите нарочно оставиха редица нерешени въпроси, като използване водите на р.Йордан, за палестинските бежанци и други, които са фактори за постоянно напрежение между Израел и арабските страни.

Както знаете, Израел досега беше използван във всички военни и други планове на американските империалисти. Подла роля изигра Израел в суецката криза, а и сега също по план на американските и английските империалисти участва в разбойническата война. Това са, така да се каже, главните сили и тенденции на империалистите и преди всичко на американските империалисти в Близкия изток.

Кои са прогресивните сили и тенденции? В арабския свят се развива мощно националноосвободително движение. Ликвидиран беше реакционният кралски режим в Египет и бе национализиран Суецкият канал. Свален беше реакционният режим в Ирак и тази страна излезе от Багдатския пакт.

Нанесе се ударни върху френския империализъм в Алжир. В Йемен феодалният режим рухна и беше установена република. Правителството на Сирия провежда антиимпериалистическа политика. Разгоря се борбата срещу английските колонизатори в Южноарабските шейхства. Разшири се борбата за социално-икономически (и политически преобразования и в Йордания, Саудитска Арабия, Либия и други арабски страни, където на власт са реакционни режими. Мощното национално революционно движение, подкрепяно от Съветския съюз, от нас и от другите социалистически страни, представлява сериозна угроза за империалистите в недалечно бъдеще напълно да загубят този район.

Ето защо през последните години най-агресивните империалистически сили се опитаха да минат в контранастъпление в арабския свят с оглед да изменят съотношението на силите.

Те си поставиха задача да сплотят арабската реакция - едрата буржоазия, феодалната аристокрация, компрадорските кръгове - и с огромната военна и друга помощ, която предоставиха на Либия, Саудитска Арабия, Йордания, Мароко и Тунис, да създадат т.н. "Ислямски пакт", с помощта на който да ударят и свалят прогресивните режими в редица арабски страни и преди всичко в ОАР. Както знаете, ислямски пакт не беше създаден.

Едновременно с това империалистите започнаха да упражняват открит натиск върху арабските републики. Известно е, че вече години наред САЩ и Англия финансират войната която Йеменските роялисти водят с активната подкрепа на Саудитска Арабия против Йеменската република. ОАР подпомага републиканското правителство на Йемен с 60-хилядна армия. Напоследък и империалистите организират непрекъснати провокации срещу Сирия, а на 7 април бомбардираха Дамаск. Те разчитат на неустойчивостта на управляващата партия БААС, която няма социална опора. Тя има малък брой членове главно в армията. Баасистите отказаха да работят с Комунистическата партия, независимо от това, че в правителството има един член на партията. Едва в навечерието на войната установиха преки контакти със Сирийската комунистическа партия.

Когато всичко това не помогна, на империалистите, те подтикнаха Израел към открито нападение.

Каква е тяхната непосредствена цел в тази война?

Първо. Израел за кратко време, със светкавична война да завладее колкото се може повече територии. Очевидно те добре са познавали възможностите на арабските страни. Това даде възможност Израел да ^{се}укрепи, като решаваща военна и политическа сила в този район и второ, да може в преговорите с арабските страни да диктува условия от позиция на силата.

Второ. Да свалят прогресивните режими главно в ОАР, Сирия и Алжир, да създадат бази за ново колонизиране на Арабския изток и по този начин да изменят съотношението на силите в своя полза, да ги поставят напълно под свой контрол, да ги превърнат в свои плацдарм срещу Съветския съюз и останалите социалистически страни.

Изхождайки от голямото стратегическо, военно и политическо значение на Арабския изток, от това, че той се намира на няколкостотин километра от България и Съветския съюз, изхождайки от нашата последователна антиимпериалистическа и антиколониална политика, Съветският съюз и останалите страни-членки на Варшавския договор оказва последователна помощ на националноосвободителните движения в арабския свят. Освбено голяма и всеотранна е помощта на Съветския съюз - и политическа, и икономическа, и дипломатическа.

В какво конкретно се изразява дейността и помощта на Съветския съюз и останалите социалистически страни?

Съветският съюз по време на израелската криза съгласуваше всички свои ходове с нас и с останалите страни-членки на Варшавския договор. Той разви огромна дипломатическа дейност и положи големи усилия в ООН и Съвета за сигурност за потушаване пожара на войната. Отправи преки заявления към американските и английски империалисти, към Джонсън, проведе разговори с де Гол, с арабските лидери и т.н.

Когато се изчерпаха дипломатическите и политически ходове, както знаете, стана Московската среща, която прие декларация, съдържаща най-категорични предупреждения срещу израелските агресори, след това последва скъсване на дипломатическите отношения на европейските социалистически страни с Израел. Очевидно те разбраха целта и замисъла на тези решителни мерки и за няколко часа спряха военните действия.

Декларацията беше широко обсъдена и в американския печат, и в английския печат, и в печата на другите западни страни. Тя получи широка подкрепа и предизвика въодушевление в арабските страни, повдигна авторитета и престижа на Съветския съюз и на другите социалистически страни пред света.

Другари, предстои ни много сериозен етап в по-нататъшната борба. Очевидно империалистите ще се възползват от военните успехи на Израел, за да го засилят като държава и да разширят своите позиции в Арабския изток във военно-стратегическо, икономическо и политическо отношение. Те ще се опитат да създадат раздори между арабските страни, да ги отслабят, за да могат да им диктуват условия от позиция на силата и евентуално да постигнат своята стратегическа цел - да свалят прогресивните режими в ОАР, Сирия и Алжир.

Предстои ни борба в ООН. Както знаете, Съветският съюз предложи да се свика извънредна сесия на Общото събрание на ООН, която да обсъди обстановката, създадена се в Близкия изток. Ние сме за изтегляне войските на агресора на линията на примирието от 1949 година, или в държавните граници, които имаше Израел до започване на агресията. Очевидно още изтъкне проблемът и за Суецкия канал и редица още проблеми. Американците и англичаните ще се стремят да не получим болшинство в ООН по въпроса за изтегляне войските на агресора в неговите държавни граници. Но за нас задача номер едно е незабавното изтегляне войските на агресора зад линията на примирието от 1949 г. В нашата политическа и дипломатическа дейност ние ще се стремим към това. Разбира се, дипломатическата ни и политическа борба на международната арена много ще зависи от поведението на

арабските страни.

Какви задачи са си поставили сега империалистите?

1. Да създадат раздори между Израел и арабските страни.
2. Да скарат арабските страни с техните истински приятели и поддръжници - Съветския съюз и другите социалистически страни.

Междупрочем такава кампания започна в ОАР, да не говорим за редица други арабски страни: от една страна, раздуват се вътрешните противоречия, като виновник за поражението се сочи Насър, а от друга страна, - кампания против Съветския съюз и другите социалистически страни, които уж в рушителния момент не се притекли на помощ на арабските страни и извършили предателство срещу арабската кауза.

Необходимо е да убедим арабските лидери, арабските ръководства, че това ще има много сериозни последствия за тяхната борба, тъй като то налива пряко вода във мелницата на империализма. Извършената работа в последните дни даде резултат. Насър се намеси и кампанията в ОАР е спряна. Тази сутрин в печата излезе статия в защита на Съветския съюз, че Съветският съюз е голям приятел на арабските страни. Съветските другари са додели разговор и с Бумедиен.

Ние имаме възможност в близко време да парираме империалистическата кампания, която се води в арабските страни, за разгаряне на разпри между арабските народи и за разгръщане на противосъветска кампания и истерия.

Задача № 2 е да се обезпечи единството между арабските народи и преди всичко между арабските лидери, което ще има голямо значение за ликвидиране на отрицателните последствия за тях от войната с Израел, и да се парира антисъветската кампания. Това ще даде възможност да действуваме по-нататък единно и дружно на международната арена, при използване на международните учреждения и организации и преди всичко на ООН.

Другари, ще се спра на това, което Политбюро вършеше през тези съдбоносни дни, така да се каже, за света, в това число и за нашата страна. Вие знаете, че НР България провежда линия на приятелство и широка поддръжка на арабските страни, на националноосвободителното движение в Арабския изток. Ние поддържаме активни дипломатически и търговски връзки с повече от арабските страни, оказваме им икономическа и военна помощ според нашите възможности. Дипломатическите, политическите и икономическите ни действия в този район, от който България живо е заинтересована, издигнаха неимоверно много авторитета на нашата страна в Арабския изток. Всичко това благоприятствуваше и все още благоприятствува на нашата работа. По време на агресията Политбюро ежедневно заседаваше. Правехме преглед на събитията, разменяхме мисли и предприемахме известни инициативи. Ние поддържаме постоянен контакт с КПСС, със съветското командване и с командването на Варшавския договор, ежедневно разговаряхме по телефона лично с др. Брежнев. Така че всичко, което предприемахме на международната арена и вътре в страната, ставаше на основата на консултации и договаряне със Съветския съюз и другите страни-членки на Варшавския договор. Поддържахме връзка и съгласувахме редица въпроси и с Насър.

Отиването ни в Югославия беше подчинено на тази задача. За нас беше ясно, че посещението на партийно-правителствената делегация няма да може да се осъществи при положение, че избухна войната. Ние решихме да отидем, за да проведем разговори именно по кризата в Близкия изток. И нашето посещение в това направление беше успешно. Фактически разговорите бяха главно във връзка със събитията в Близкия изток. Както знаете от съобщенията в печата, между Тито и мене се състоя специална среща, на която съвсем открито разговаряхме по тези събития. Мога да ви доложа, че постигнахме единство в оценките, възгледите и действията, които трябва да предприемем във връзка със събитията в Арабския изток.

Както знаете, ние участвахме и на срещата в Москва. Там аргументирахме необходимостта да се излезе с едно категорично предупреждение към Израел, а то е косвено се отнася към американците и англичаните, за спиране на военните действия.

Ние смятаме, че и в бъдеще, съгласувано със Съветския съюз и другите страни-членки на Варшавския договор, а също и с прогресивните правителства на арабските страни, трябва да продължаваме нашата активна политическа и дипломатическа дейност за решаване и уреждане на проблемите в Близкия изток. Трябва според нашите възможности да оказваме помощ на арабските страни, особено на ОАР, Сирия, Йемен и Алжир, с оглед преодоляване на последствията от войната и тяхното укрепване в икономическо и военно отношение.

Едновременно с това необходимо е да проявяваме висока бдителност вътре в нашата страна през тези дни и да насочим всички сили за решаване на предстоящите задачи. Следва да се направят и необходимите изводи както в политически, така и във военен аспект във връзка с войната в Близкия изток.

Както знаете, на съвещанието в Москва присъстваха др. Наушеску и др. Маурер, но не подписаха Декларацията. Те предложиха да публикуваме едно най-общо комюнике, в което да се съобщи, че е проведена среща и е обсъден въпросът за Близкия изток. Не са съгласни с нашата оценка, че Израел е агресор. Те и досега провеждат тази линия. Тази сутрин получихме информация от нашия посланик др. Богданов, който съобщава, че вчера започнали да викат посланиците на арабските страни, на САЩ, Англия и Франция, за да ги предупредят да се приложи разум, американците да се въздържат от вмешателство в този район, израелците също да проявяват разум в решаването на кризата и т.н.

Какво е, другари, важното? Важното е, че в такъв решителен момент те отстъпиха от класовия подход и класовия анализ на събитията в този район и фактически извършиха